

Crimen Fori Ecclesiastici

Seu Decretalium Gregorii IX. Pont. Max. Liber V ; Brevi Methodo ad discentium utilitatem Expositus, In quo praecipuae circa Materiam hujus Libri Quinti, quae tum in Theoria, tum in praxi occurrunt, difficultates solvuntur, allatis etiam contrà sentientium fundamentis, & horum solutionibus

Accedunt duo Indices, unus Titulorum initio Operis, alter rerum, & verborum notabilium in calce ejusdem

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1727

VD18 13510827-001

§. I. De Furti natura, & varietate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75232)

ipſo factō Excommunicationem *can. canonica 107. cauſ. 11. q. 3. can. omnes 5. can. quisquis 21. §. ſiquis domum cauſ. 17. q. 4.* & præcipuè *c. conqueſti 22. de Sent. Excomm. ibi, Excommunicatos nuntietis*: quæ verba propriè ſupponunt jam Excommunicationem ab ipſo Jure latam eſſe, eamque ab homine, ſeu Judice publicandam, ut explicant *Suar. D. 22. de cenſur. ſect. 2. n. 10. Vallent. hic §. 3. n. 3. König ibid. n. 33.* eritque hæc reſervata Summo Pontifici, *Suar. l. cit. n. 4. Sayr. de cenſur. l. 3. c. 29. à n. 13. & alii apud Barboſ. in c. conqueſti cit. n. 2.*

¶ Porro ad Excommunicationem hæc incurrendam non ſufficit ſola effraſtio, quamvis violenta, ſed neceſſe eſt, ut ſequatur aliqua ſpoliatio Eccleſiæ, & ut eo ſine fiat per furtum, ſive per aliam gravem læſionem, illatam in bonis, & rebus Eccleſiæ: ſicut vice verſa nec ſufficit, ſi ſpoliatio, eſſi gravior, fiat ſine effraſtione. Alii verò Sacrilegi violatores Eccleſiarum

citra effraſtione, & ſpoliationem, ut ſiquis furetur calicem ex Eccleſia ſine violenta effraſtione, non incurrunt ipſo factō Excommunicationem, ſed ſunt excommunicandi. *Gloſſ. in c. conqueſti cit. V. excommunicatos. Suar. ſect. 2. cit. n. 6. Pirhing hic n. 54. & conſtat ex c. ſin. de Furt. & c. conqueſtus 16. de for. compet. ubi dicitur, Invaſores Eccleſiæ, tanquam Sacrilegos, anathemati uſque ad congruam ſatiſfactionem ſupponendos eſſe. Non ergo ſunt ipſo Jure excommunicati, ſed per ſententiam excommunicandi. Pirhing l. cit. Reiffenſtuel n. 43.*

Præterea ſi ſatiſficere noluert, ad poenitentiam non admittuntur; ſi autem volentes nequiverint, poenitentibus quidem ab Juriſ. & Sacrum Viaticum non denegatur, eorum tamen Sepultura intereſſe Clerici prohibentur *c. ſuper eo 2. de Raptorib. Barboſ. ibid. n. 2. Vallent. hic §. 3. n. 3. Pirhing hic n. 55. Wiefner n. 41. Reiffenſtuel n. 42.*

TITULUS XVIII.

De Furtis.

POſt Raptus, & Rapinæ crimen ſequitur Furtum: cujus vocis triplex acceptio eſt. 1. lata, prout Sacrilegium, Peculatum, Abigeatum, Expilationem, & quam unque aliam injuſtam rei alienæ acceptionem includit. 2. ſtrictior, prout à præcedentibus contra diſtinguitur, quia tamen in hac acceptione à modo auferen-

di, an ſcilicet clam, & ſine vi, an verò palam, & vi intentata fiat, adhuc Rapinæ delictum comprehendit. 3. ſtrictiſſimè, & ſpecificè, prout per violentiam, quæ eſſentialis Rapinæ eſt, etiam ab iſta diſtinguitur, & designat ſpeciale aliquod delictum privatum: in quo ſenſu accipitur in præſenti Rubrica. Quare ſit

§. I.

De Furti Natura, & Varietate.

S U M M A R I U M.

1. Furti Etymologia.
2. &c. Definitio.
4. &c. Diviſio in manifeſtum, & non manifeſtum.
6. 7. Parvum, & Magnum.
8. 9. Simplex, & Qualiſicatum.
10. Primum, & Iteratum.
11. Rei, Uſus, & Poſſeſſionis.
12. Diurnum, & Nocturnum.
13. Domeſticum, & Extraneum.
14. Requiſita, ut commiſſum dicatur furtum.

15. &c. Caſus, in quibus non committitur.
22. &c. Caſus, in quibus commiſſum cenſetur.
30. &c. An furti reus ſit, qui rem alienam accipit, vidente illius domino?
33. &c. Aut qui furem non indicat?
36. &c. Vel debitori aufert, quantum hic ipſi debet?
40. &c. Qui detinet rem inventam?
45. &c. Vel aufert in neceſſitate?
52. &c. An furti obiectum ſit liber homo?

¶ QUAERITUR I. quid ſit Furtum? R. duo in quaſtione hac expendi debent, ſcilicet primò Etymologia iſtius Nominis, & ſecundò ipſa Delicti, hoc nomine ſignificati, eſſentia. Et quidem §. furtum autem 2. Inſtit. de oblig. qua ex delict. & l. furtum 1. princ. ff. h. tit. hujus Nominis

Etymologia juxta diverſa Jctorum placita affertur quadruplex. 1. enim aliqui cum Labeone putabant dictum à Furro, i. e. nigro, quòd clam, & in obſcuro fiat, & plerumque noctu. 2. alij cum Sabino à Fraude: hinc fraudulosa rei contrectatio dicitur l. furtum cit. §. ſin. 3. non pauci à ſeren-

ferendo, & auferendo; sibi enim fur affert, & alij aufert. 4. à Græco vocabulo phor, quod Latine Furem significat. Molin. tr. 2. de J. & J. D. 681. n. 1. Farin. prax. crim. q. 165. n. 8. Laym. l. 3. tr. 3. p. 1. c. 1. n. 1. Manz. ad §. furtum autem cit. n. 1. Vallens. hic §. 1. n. 1. Pirhing n. 1. König n. 1. Reiffenstuel n. 2.

Duplex autem Furti communiter affertur Definitio; nam primò TT. cum S. Thom. 2. 2. q. 68. art. 3. dicunt, quòd Furtum sit occulta acceptio rei aliene, domino rationabiliter inuiso. Azor p. 3. l. 5. c. 11. Sylv. V. Furtum n. 1. pr. Molin. D. 681. cit. n. 14. S. Thomas, Less. l. 2. de J. & J. c. 12. n. 1. Laym. n. 1. cit. Illiung tr. 4. D. 3. n. 127. Pirhing hic n. 1. Reiffenstuel n. 2. Contrà Jurista communis cum Paulo Jcto, & Imp. ajunt, quòd Furtum sit fraudulosa contractatio, siue acceptio rei aliene, vel ipsius usus, aut possessionis ejusdem, lucri faciendi causà, prout habetur §. furtum 1. Inst. de oblig. que ex delict. & l. furtum cit. §. fin. Sylv. V. furtum n. 1. Azor c. 11. cit. S. furtum à Jurisperitis, Molin. D. 681. n. 2. Less. l. cit. Farin. q. 165. n. 5. Laym. c. 1. n. 1. Manz. ad §. furtum cit. n. 4. Haun. tom. 6. de J. & J. tr. 2. n. 253. Vallens. hic §. 1. n. 3. Pirhing n. 1. König n. 3. Wielt. n. 1. Magnif. P. Schmier p. 3. de Delict. c. 1. n. 1.

Addunt aliqui, Rei mobilis, & corporalis; quia in rebus immobilibus, ut sunt agri, & incorporalibus, ut sunt jura, actiones, & servitutes, furtum propriè committi non potest l. verum 25. ff. b. tit. quia talia nequeunt attrahari, vel auferri, ideòque dicuntur potius vi, vel dolo occupari, usurpari, aut retineri, quàm furto furripi. Sylv. n. 1. cit. Azor c. 11. §. dicitur primò, Pirhing hic n. 5. fin.

Quæritur 2. quotuplex sit Furtum? 2. variè hoc Jcti dividunt. 1. in Furtum manifestum, & nec manifestum, seu non manifestum §. furtorum autem 3. Inst. de oblig. que ex delict. & l. furtorum 2. ff. b. tit. Manifestum est, cum is, qui furatur, in ipso facto, seu actu furandi, vel in loco, in quo furtum factum est, siue publico, siue privato, antequam inde egrederetur, vel postquam egressus inde est, cum re furtiva, antequam illam perferret in locum, ad quem destinaverat illam perferre, & ea die cum eadem re permanere, siue à domino, siue à quovis alio est visus, vel deprehensus §. furtorum autem cit. l. fur 3. §. seqq. ff. b. tit. Ex quo colligitur, quid Furtum nec manifestum, seu non manifestum; nam ut §. cit. fin. Imperator ait, quòd manifestum non est, id scilicet nec manifestum est. Adeòque Furtum non manifestum est, quando fur non est visus, vel deprehensus cum re furtiva, vel si depre-

hensus est, primùm deprehensus est, postquam pertulit rem furtivam ad locum, quò destinavit deferre §. furtorum cit. ibi, sed si pertulit, quò destinavit, tametsi deprehendatur cum re furtiva, non est manifestus fur.

Perinde autem est, siue deprehendatur in loco publico, siue privato l. siue igitur 5. ff. b. tit. Item parvi refert, an deprehendatur ab eo, cujus est res furto ablata, an ab alio l. fur est cit. §. parvi refert 1. & l. siquis 7. §. fin. ff. eod. ibi, Parvique referre putat, dominus, an vicinus, an quilibet transiens apprehendat, Hodie tamen differentia inter Furtum manifestum, & non manifestum recessit ab Aula; quia poena pecuniaria dupli, aut quadrupli mutata est in corporalem, ut notat Farin. prax. crim. q. 165. n. 25. §. q. seq. n. 18. Manz. ad §. 3. Inst. de oblig. que ex delict. n. 4. & ad §. 5. n. 11. eod. & vix unquam petitur duplum, aut quadruplum. Oldendorp. Forens. act. class. 7. act. 3. in pract. n. 4. Mynsing. ad §. ex maleficiis n. 21. §. 24. Inst. de Adion. quamvis ex Jure Const. crim. Carol. V. art. 157. §. 158, peti posset. Manz. n. 11.

Dividitur 2. in Furtum parvum, cujus æstimatio est infra 5. solidos; & magnum, cujus æstimatio quinque solidos, seu aureos Hungaricos æquat, aut excedit. Const. crim. cit. art. 157. §. 160. König hic n. 5. Magnif. P. Schmier p. 3. de Delict. c. 1. n. 10. An autem Furtum excedat quinque solidos, id non ex eo, quod forsitan ex re furtiva ad furem pervenit, wie hoch er es ohngefähr verkauft / est æstimandum, sed ex vero valore ipsius rei contractatæ per Const. Carolin. cit. art. 160. ibi, und in solchen Fällen muß man ansehen den Werth des Diebstahls; & paulò post: und wie schädlich der Diebstahl dem beschädigten seyn mag. Carpzov. pract. crim. q. 78. n. 51. §. duob. seqq.

Quando dubitatur, an res furto subducta excedat æstimationem quinque solidorum, vel non, interest, an illa adhuc existet, vel non. Priori casu, ad officium Judicis, & Assessorum ipsius spectat res furto contractatas judicialiter taxare, & æstimare, adhibitis etiam, si res ita potest, opificibus, & magistris artis mechanicæ peritis, qui cujusque rei pretium scire præsumantur, quibus tamen non aliter, quàm juratis, credendum est. In casu posteriori statur juramento illius, cui furtum est factum, ejusque æstimationi juratæ omnino creditur. Clar. §. furtum n. 18. Boss. tit. de Rapin. n. 36. Mascard. de probat. concl. 471. n. 32. Menoch. de arbitr. cas. 208. n. 2. Carpzov. q. 78. cit. n. 57. §. seqq.

Dividitur 3. in Furtum simplex. Germanicè ein gemain / schlechter Diebstahl / cui

Nn 3

cui nulla circumstantia aggravans est annexa; & in *Qualificatum*, seu *Periculosum*, vulgò ein *gefliffener / gefährlicher Diebstahl* / quod habet annexam circumstantiam aggravantem v. g. vim, effractionem, &c. Ut verò effractio Furtum qualificatum efficiat, debet effractio hæc esse violenta, & seditiosa, seu quæ fit cum telo, & armis, magnâ adhibitâ violentiâ, ex qua facillè seditio oriri posset, & unde latrocinium à fure cum telo accedente metuendum. Carpzov. *pract. crim. q. 79. n. 3. § seqq.*

9 Et hinc juxta eundem Carpzov. *l. cit. n. 34. § seqq.* effractio violenta, conf. furtum qualificatum non est. 1. si quis horreum, tugurium, vel stabulum effringat, vel etiam casam, aut ædes rusticas ex limo confectas securi, altrove instrumento rumpat, vel pariete perfosso, aut fenestris ejectis intret; quia hæc apertura & effractio absque peculiari violentia perfici potest, neque ex ea seditio, aut latrocinium est præsumendum. 2. quando fur cistam, arcam, januam manu rumpit, vel clave adulterina, vulgò mit einem *Dietrich* / aperit. 3. quando in ædes, scalis admotis, vel alia quavis ratione ascendit, & sic furtum committit. 4. quando per tectum, stramine, quo tegebantur, remoto, ædes rusticas intrat; aut quando in oppidis tegulas in tectis diffringit, atque evellit, ut furtum faciat.

10 Dividitur 4. in *Furtum primum*, & *iteratum*. Porro ut iteratum dici possit, requiritur, ut non solum in rebus diversis, sed distinctis, & moraliter interpolatis temporibus sit commissum; nam continuatio facit unum actum; unde si quis uno die, actu continuato, pluries furetur, unicum furtum commississe reputatur *l. eum, qui 14. §. idem dicunt ff. b. tit. Gloss. V. non in totum ibid. Clar. V. furtum n. 14. Menoch. de arbit. cas. 295. n. 20. Farin. q. 167. n. 73. Haun. tom. 6. tr. 2. n. 213. Pirhing hic n. 23. König ibid. n. 9.*

11 Dividitur 5. in *Furtum Rei*, *Furtum Usus*, & *Furtum Possessionis* *l. furtum 1. §. fin. ff. b. tit.* *Furtum rei* committitur, cum res aliqua mobilis aliena, domino invito, auferatur. *Furtum usus* est, cum quis re aliena utitur aliter, quàm uti deberet *§. furtum 6. Inst. de Oblig. que ex delict. ubi si creditor, vel depositarius re oppignorata, vel deposita contra voluntatem domini utitur.* *Furtum possessionis*, cum ipse dominus alium, cui rei suæ possessio jure competeat, possessione ad illum pertinente privat, ut si debitor creditori invito pignus ante solutionem debiti occultè auferat *§. aliquando 10. Inst. eod.* Verùm hæc duo posteriora furtorum genera puniri criminaliter non solent, & nomine *Furti* communiter primum genus intelligitur.

Dividitur 6. in *Furtum diurnum*, & *nocturnum*. Illud interdictum, hoc nocturnum fit. Atque hæc divisio eo spectat, ut intelligatur, an liceat furem, in ædibus, & loco delicti repertum, interficere; nam de *Nocturno* fure id affirmatur *l. itaque 4. §. fin. ff. ad Leg. Aquil.* quod *ibidem* negatur de *Diurno*. *Molin. tr. 2. de F. §. F. D. 684. n. 1. König hic n. 4. de quo dictum est Tit. 12. n. 59. § seqq.*

Dividitur 7. in *Furtum Domesticum*, & *Extraneum*. *Domesticum* DD. vocant, quod fit à personis domesticis, & propinquis, puta ab uxore, liberis, servis &c. de quo agitur in *Const. Carolin. art. 165. § 170.* *Extraneum* est, quod à quolibet peregrino, qui ad familiam domini non pertinet, admittitur. *König hic n. 10.*

Quæritur 3. quid requiratur, ut commissum ab aliquo dicatur *Furtum*? Ex Juxta Definitionem *Furti n. 2.* datam quinque hæc requiruntur. 1. ut res, circa quam furtum versatur, sit corporalis, & mobilis. 2. ut sit aliena. 3. ut actu ipso contrectetur, seu auferatur. 4. contrectatio hæc fiat animo frauduloso, & lucri faciendi causâ. 5. ut dominus ejus rationabiliter sit invitatus.

Ex quo sequitur furtum non committi 1. sola voluntate, aut etiam conatu contrectandi rem alienam *l. possideri 3. §. si rem 18. ff. de acquir. vel amit. possess. & l. vulgaris 21. §. qui furti 7. ff. b. tit.* quia nondum fit contrectatio, quæ ultra animum etiam exigit ablationem, & detentionem rei. Hinc fur, saltem in foro externo, non est, qui furti faciendi causâ conclave intravit, vel etiam illud, aut arces, cistas &c. effregit, si nihil adhuc abstulit. *Sylv. V. furtum n. 1. pr. Azor p. 3. l. 5. c. 11. v. dicitur primò. Molin. tr. 2. de l. §. l. D. 695. n. 11. Farin. pract. crim. q. 174. n. 2. § seqq. Manz. ad §. furtum 1. Inst. de obl. que ex delict. n. 6. Vallens. hic §. 1. n. 3. v. dicitur contrectatio. König n. 21. Reiffenstuel n. 3. Magnif. P. Schmier p. 3. de Delict. c. 1. n. 3. & alii passim.* Dixi in foro externo; nam in foro interno coram DEO furti jam reus est, qui furari solum intendit, etsi actu non furetur juxta *can. si propterea 29. de Penit. dist. 1. ibi. Si propterea non facis furtum, quia times, ne videaris, intus fecisti, in corde fecisti, furti teneris, & nihil tulisti.*

2. Non committitur furtum in re 10 merè incorporali; quia non cadit sub sensum, ac proinde contrectari nequit *§. incorporales Inst. de reb. corpor. & incorp. Sylv. n. 1. cit. Azor §. dicitur primò, Molin. D. 681. n. 14. §. Jurisperiti, Farin. q. 174. n. 67. Manz. n. 9. Pirhing hic n. 5. Reiffenstuel n. 2. Dixi merè incorporali, scilicet tali, quæ nullo modo circa rem corpoream versetur;*

fetur; nam circa usum¹, & possessionem, ut ex n. 11. *suprà* constat, potest committi furtum: & sic extra dubium est, quòd furtum etiam in rebus incorporalibus locum inveniat. Magnif. P. Schmier l. cit. n. 14.

3. Non committitur furtum in re corporali immobili; explosa enim est sententia existimantium, etiam fundi, locive furtum fieri, prout constat ex l. *verum* 25. pr. ff. b. tit. tametsi enim res hujusmodi immobiles; tangi possint, non tamen possunt de loco in locum moveri; conf. nec furto surripi. Ita cum Sylv. Azor, Molina l. cit. docent Farin. n. 64. & seqq. Less. l. 2. de Just. c. 12. n. 4. Manz. ad §. 1. cit. n. 8. Valleng. hic §. 1. n. 3. v. dicitur contractatio, Reiffenstuel *ibid.* n. 9. Magnif. P. Schmier l. cit. n. 15. Magnif. D. Verlohner de Action. Furt. n. 4.

4. Non committitur furtum in re propria, si ita sit propria, ut in ea nulli alteri competat jus; quia furtum est contractatio rei alienæ: & re sua quilibet libere uti, vel abuti potest l. *sed et si* 25. §. *consulat* 11. ff. de hered. petit. cum quilibet rerum suarum sit moderator, & arbiter l. in re 21. c. mandat. Addidi, si ita sit propria, ut in ea nulli alteri competat jus; nam si alius jus in re mea habeat, ut habet creditor in re sibi oppignorata, utendo re illa contra jus istius committo furtum, non quidem rei, sed usus l. si is 66. ff. b. tit. Similiter sui, & partus sui furtum facit ancilla à domino suo fugiens, quippe cuius jus ita fugiendo lædit l. ancilla 60. ff. eod. Imò coram DEO, & in foro conscientie potest aliquis effici furti reus in re propria, nulli alteri obligata, per accidens, & ratione conscientie erroneæ, si accipiat rem, vel eam utatur, quam putat esse alienam, cum revera sit propria. Sylv. V. furtum n. 1. Azor p. 3. l. 5. c. 11. v. dicitur rei alienæ. Tambur. l. 8. Decal. tr. 2. c. 1. n. 1. Pirhing hic n. 5. Wiestner n. 4. Reiffenstueli n. 6.

5. Non committitur furtum in re, quæ in nullius est bonis, aut à domino habetur pro derelicta l. falsus 45. §. quodsi 5. ff. b. tit. cum enim hujusmodi res sit primò occupantis, illarum occupatio caret fraude, & fieri nequit domino invito. Azor l. cit. Manz. in §. 1. cit. n. 18. Pirhing hic n. 5. & 8. v. tertio, Wiestner n. 4. Reiffenstueli n. 7. Quodsi res contractata ad alium quidem spectet, qui tamen nondum ejus possessionem cepit, ejus rei quidem in foro interno furtum sit, non tamen in foro externo, quamdiu à nemine possessa est; quia per quodlibet furtum possessio interrumpi debet: conf. ubi non est possessor, ibi nec furto locus est. Et hinc qui ex hereditate jacente aliquid sublegit, furti in foro externo non tenetur, nec furti contra eum

actio datur; quia subtili jure nullus censetur esse possessor, usque dum hereditas ipsa sit adita: sed factum hoc in aliud crimen incidit, scilicet expilatae hereditatis tot. tit. ff. §. C. de expil. hered. Excipiuntur res servandæ navis causâ in mare, aut flumen ejectæ; hæc namque licet non possideantur l. possideri 3. §. Nerva 13. ff. de acquir. vel amit. posses. tamen si quis eas in mari reperas, aut fluctibus expulsas lucrandi animo sustulerit, furti reus est §. fin. Inst. de rer. divis. König hic n. 18.

6. Non committit furtum, qui accipit rem, quam bona fide, & probabili ratione ductus putat esse suam, vel si alienam esse scit, eodem errore credit contentum fore dominum, etsi illam accipiat, vel usurpet l. inter omnes 46. §. *reus* 7. & l. qui re 76. pr. ff. b. tit. quia ejus contractatio non est fraudulosa. Sylv. V. furtum n. 1. Azor p. 3. l. 5. c. 11. v. dicitur fraudulosa, & dicitur invito, Farin. q. 174. prax. crim. n. 34. Manz. in §. 1. cit. n. 10. Haun. tom. 6. de Just. tr. 2. n. 272. Valleng. hic §. 1. n. 3. v. dicitur fraudulosa, Pirhing n. 3. König n. 20. Wiestner n. 5. Reiffenstueli n. 4. §. 6. Et hinc, etsi revera dominus invitus sit, non tenetur rem ablatam restituere ex ratione injustæ acceptionis, sed tantum ex ratione rei acceptæ, quod ex illa extat, aut quantum ex illa factus est ditor. Molin. tr. 2. de J. & J. D. 684. n. 6. Qui accipit rem alterius, putans ipsum esse invitum, cum revera invitus non sit, coram DEO quidem, & in foro conscientie reus est furti, in foro externo tamen à furto absolvitur §. sed etsi credat 8. Inst. de oblig. que ex delict. Farin. q. 184. n. 139. & seqq. Less. l. 2. de Just. c. 12. n. 4. Laym. l. 3. tr. 3. p. 1. c. 1. n. 1. v. per vocem, Tambur. l. 8. Decal. tr. 2. c. 1. n. 4. Pirhing n. 6. Reiffenst. n. 4. Magnif. P. Schmier p. 3. de Delict. c. 1. n. 7.

7. Non committit furtum, qui rem alterius accipit ob aliam causam, sine animo furandi, aut lucrum faciendi. Azor p. 3. l. 5. c. 11. v. dicitur fraudulosa, Farin. prax. crim. q. 174. n. 16. Pirhing hic n. 3. Magnif. D. Verlohner de Action. furt. n. 2. §. 7. Estque perinde, sive id fiat joci, aut injuriæ inferendæ, & damnificandi causâ, Et hinc furti reus non est 1. qui alterum damnificandi causâ fructus immaturos, quibus uti non potest, decerpit, aut petulanter januam illius injuriæ causâ effringit, quamvis alii, hac occasione usi, furati sint res domino domus l. qui injuriæ 53. pr. ff. b. tit. ubi additur ratio; quia maleficia voluntas, & propositum delinquentis distinguit. Azor p. 3. l. 5. c. 11. v. dicitur lucri. Farin. q. 174. n. 11. Manz. ad §. cit. n. 13. Pirhing n. 4.

n. 4. König n. 23. Reiffenstuel n. 5. Magnif. P. Schmier c. 1. cit. n. 5. 2. qui rem alienam in flumen abjicit, vel igne comburitur, vel pecus alienum occidit; nam si hoc sine suo lucro facit, non ex furto, sed ex damno tenetur. Azor l. cit. Tambur. l. 8. Decal. tr. 2. c. 1. n. 1. Pirhing n. 4. Reiffenst. n. 5. Magnif. P. Schmier n. 5. Quod si tamen iste initio tempore contrafectionis habuit animum lucrandi, per hoc à furto, & hujus poena non excusatur, quod deinde rem ablatam à se abjicit, ne fortasse deprehendatur; quia initium rei inspiciendum est, non quod accessit postea l. si tantum 12. ff. de S. C. Maced. Gaill. l. 2. obs. 8. n. 3. Manz. ad §. 1. Inst. de oblig. que ex delict. n. 15. 3. qui abducit alterius ancillam libidinis exercendæ causâ l. verum 39. pr. ff. b. tit. ubi ratio redditur; quia non factum queritur, sed causa faciendi, que libido fuit, non furtum. Sylv. V. furtum n. 2. Farin. q. 174. n. 13. Manz. n. 14. Vallens. hic §. 1. n. 3. §. dictum fuit, Pirhing ibid. n. 4. Magnif. D. Verlohner de Ad. furt. n. 2. Neque obstat textus l. Fullo 82. §. qui ancillam 2. ff. b. tit. ubi dicitur is, qui ancillam non meretricem libidinis causâ surripuit, furti actione teneri, quia, ut laudatus D. Verlohner n. 2. cit. fin. cum aliis textum hunc explicat, hic intelligendus est de illo, qui talem ancillam principaliter quidem abducit propter libidinem, secundariò tamen intendit lucrum consequi, & abductam in usus domesticos retinere.

22. Queritur 4. quando, & per quem actum censeatur aliquis furtum committere? R. generatim loquendo non solum is, qui rem alienam, invito domino, aufert interceptiendi, sive sibi acquirendi causâ, sed etiam is, qui illam contra voluntatem domini contrafectat, vel eâ utitur, furtum committere censeatur §. furtum autem 3. Inst. de oblig. que ex delict. Neque hic vox Dominus sumitur, in sensu proprio, & pro eo, qui jus proprietatis in realia habet, sed prout significat illum, qui quodcumque jus reale in re sibi ablata habet. Atque hinc furtum committitur.

23. 1. Dominus Creditori clam auferens rem à se oppignoratam, aut Usuuario, vel Usufructuario rem in usum, vel usufructum concessam §. unde 14. Inst. de oblig. que ex delict. l. itaque 12. §. sed §. si 2. l. creditoris 15. pr. l. in actione 19. §. fin. l. inter 46. §. si servus 1. l. si is 66. pr. & l. si debitor 79. ff. b. tit. quia, ut n. 11. supra dictum est, furtum fit non tantum ipsius rei, seu proprietatis, sed etiam Usufructus, vel alterius Juris, aut possessionis. Sylv. V. furtum n. 16. q. 12. Laym. l. 3. tr. 3. p. 1. c. 1. n. 1. §. nomen rei, Tambur. l. 8. Decal. tr. 2. c. 1. n. 1. Pirh. hic n. 5.

§. n. 10. §. sexto. König n. 16. Reiffenst. n. 10.

2. Creditor, si pignore, Depositarius, si re commodata contra domini voluntatem aliter, vel diutius utatur l. qui jumenta 40. & l. si pignore 54. pr. ff. b. tit. quia furtum committitur etiam fraudulosa contrafectione ipsius usus, aut possessionis Sylv. V. furtum n. 13. Azor p. 3. l. 5. c. 11. §. ultimo, Molin. tr. 2. de J. & J. D. 696. n. 15. Less. l. 2. de Just. c. 12. n. 4. Farin. prax. crim. q. 169. n. 2. §. seqq. Laym. l. 3. tr. 3. p. 1. c. 1. n. 1. §. nomen rei. Manz. ad §. furtum 1. Inst. de oblig. que ex delict. n. 20. Vallens. hic §. 1. n. 3. §. dicitur rei. Pirhing n. 8. König n. 16. Wiestner n. 7. Reiffenstuel n. 10. Begnudell. V. furtum n. 3. Magnif. P. Schmier p. 3. de Delict. c. 1. n. 2. Addidi contra domini voluntatem. Secus est, si quis probabiliter credat, se uti commodato alio modo, quam conventum fuit, domino non invito, quia scilicet id permetteret, si sciret; tunc enim furtum non committeret Commodatarius, cum furtum sine affectu furandi non committatur, ut dicitur §. placuit 7. Inst. de Oblig. que ex delict. Et sic tacite Depositario concessus præsumitur usus pecuniæ, quæ apud ipsum deposita in sacculo non clauso, non signato, argumento à contrario sensu ex l. si sacculum 29. ff. deposit. ubi tum demum furti actio mihi conceditur, quando apud aliquem deposuero sacculum, vel argentum signatum, §. is, penes quem depositum fuit, me invito contraferret. Farin. q. 169. n. 4. Pirhing n. 8.

3. Liberi fraudulose, & luci faciendi causâ contrafectantes rem patris; quia verè contrafectant rem alienam, cujus dominium ipsi non habent. Sylv. V. furtum n. 15. q. 11. Pirhing n. 9. §. quanto, König n. 14. Wiestner n. 8. Reiffenstuel n. 15. Neque obstat, quod hoc casu Patri in Liberos non competat furti actio l. nec cum 16. ff. b. tit. nam ex denegatione actionis furti non inferitur legitime, furtum non fuisse commissum, prout patet ex §. hi, qui 12. Inst. de Oblig. que ex delict. ubi Imperator decidit, quandoque furtum fieri, quin tamen ex eo nascatur actio furti. Ex quo sequitur, quod res ab iis subtracta furti vitio contaminetur, ita, ut propterea ad usucapiendum inepta reddatur §. hi qui cit. Denegatur tamen inter patrem, & liberos actio furti, tum quia isti fictione Juris eadem censeatur esse persona cum patre l. fin. C. de impub. & aliis substit. tum quia dum liberorum, parentum quoque fama periclitatur; quod adeò verum est, ut nec Judici ex officio inquirere liceat, & graviore poenâ in hujusmodi domesticos fures animadvertere l. perspicendum

dum 11. §. furta 1. ff. de pœn. esto, parentes hoc liberorum delictum negligant vindicare, quod patri permiffum est per l. servi 17. pr. ff. h. tit. Carpov. pract. crim. q. 82. n. 40. Similiter furti rea est,

26 4. Uxor, quæ de rebus mariti fraudulenter aliquid sublegit, quamvis contra ipsam, si constante Matrimonio istud faciat, ob hujus reverentiam, & honorem turpis actio furti non detur, sed tantum actio rerum amotarum l. nam in 2. ff. de act. rer. amotar. l. si quis 52. ff. & l. manifestissimi 22. §. cum autem 4. C. h. tit. ubi ulterior ratio additur, quia Lex ita atrocem actionem dare in personam uia sibi conjunctam erubuit. Sylv. V. furtum n. 7. Farin. q. 174. n. 104. Laym. l. 3. tr. 3. p. 1. c. 1. n. 4. König hic n. 15. Reiffenstuel ibid. n. 16. Et multò minus in ea habebit locum pœna ordinaria furti. Wefenbec. ff. h. tit. n. 8. Interim tamen, qui ope, aut consilio uxoris, aut liberorum furtum coadjuvant, actione furti omnino tenebuntur, & furti pœnis obnoxii erunt, prout circa furtum filiorum expressum est §. hi qui 12. Inst. de oblig. que ex delict. de juvantibus autem furtum uxoris l. si quis cit. pr. Farin. n. 116. Reiffenstuel n. 17.

27 5. Qui furtum mandat, aut furi auxilium, vel consilium præstat, si furtum sit secutum §. interdum quoque 11. Inst. de oblig. que ex delict. l. in furti 50. §. ope 1. ff. h. tit. imò & qui furem cum rebus furtivis scienter recipit, & occultat l. qui vas 48. §. qui furem 1. ff. h. tit. quia hi omnes moraliter, & fraudulose rem alienam contrectant. Tusch. V. furtum consil. 562. n. 1. §. 2. Farin. q. 168. à n. 32. Pirhing hic n. 9. §. quartò, & §. quintò. König n. 13. Wietner n. 9. Reiffenstuel n. 11. & huc pertinet vulgatum illud: Der Hähler ist so gut / als der Stehler. Dixi autem, Si furtum sit secutum; nam furto non secuto, qui consilium, vel opem ad furtum præstitit, furti non tenetur l. si quis 52. §. neque verbo 19. ff. h. tit. ubi dicitur, Quare §. opem ferre, vel consilium dare tunc nocet, cum secuta contrectatio est. Farin. n. 39. Imò & quando secuta est contrectatio, tunc solum furti tenetur consulens, quando aliàs non erat facturus is, cui consilium datum est, ut notat Gloss. in §. cit. §. vel consilium; si enim sine consilio erat furaturus, non punitur consulens eadem pœnâ, quâ fur, saltem ordinariâ, sed tantum extraordinariâ. Farin. n. 41. Pirhing n. 9. §. quartò. Addidi, qui scienter recipit §. c. Aliud est, si quis ignoranter receperit fures, vel res furtivas; tunc enim non tenetur furti. Farin. n. 56. & 59. Sed & cum ijs, qui scienter res furtivas receperint, quantum ad pœnam criminalem mitius agit, quam cum ipsis R. P. Schmalzgrueber L. V. T. I.

furtibus, & nisi aliquid auxilii præstiterint, solum arbitrariè puniri solent. Carpov. q. 87. n. 51. König n. 13. Reiffenstuel n. 12.

6. Qui rem furtivam scienter à fure re emit arg. l. incivilem 2. & l. civile 5. C. h. tit. vel eandem accipit in solutum; quia datio, & acceptio in solutum emptio, & venditio reputatur l. litis 3. ff. pro Emptor & l. sin. ff. ex quib. caus. in possess. Hic tamen furti non ordinaria, sed extraordinaria pœna plectitur. Farin. q. 176. n. 16. §. 17. Harppr. in §. sin. Inst. de oblig. ex delict. n. 14. Haun. tom. 6. de J. & J. tr. 2. n. 254. fin. Wietner n. 10. Reiffenstuel n. 12.

7. Denique Jure Canonico quasi furtum, aut rapinam committunt, qui Beneficium Ecclesiasticum sine legitima institutione occupant, vel postquam per adeptionem alterius ipso Jure vacaverint, retinent can. non furem 10. caus. 7. q. 1. c. dudum 54. de Elect. c. sepe 18. de Restit. Spo. liat. ubi Gloss. V. injustè detinere ait. Jura pro eodem reputant auferre, & injustè detinere. Furtum tamen hoc non est propriè dictum, quippe quod committitur in re immobili, vel incorporali, quæ contrectari, sive auferri non potest, secundum dicta n. 16. §. 17. quod verum est ratione ipsius Beneficii; nam quatenus malæ fidei possessor fructus Beneficii, vel alterius rei injustè percipit, verè, ac propriè furtum committit, Abb. in c. dudum cit. n. 19. Laym. ibid. n. 3. Pirhing n. 10. §. septimò. Begnuedell. V. furtum n. 3.

Quæritur §. an furti reus sit, qui rem alienam accipit, vidente illius domino? 8. distinguendo, an sciat dominum videre, an verò ignoret. Si ignoret dominum videre, & credere possit, eum esse rationabiliter invitum, furti reus est; quia vult rem auferre, domino ignorante, ita, ut si sciret ipsum videre, non acciperet. Less. l. 2. de J. & J. c. 12. n. 20. Pirhing hic n. 3. Si verò sciat hoc dominum videre, interest, an iste ablationi resistat; & tunc potius fit rapina, quam furtum: an verò taceat; & tunc consideranda est causa taciturnitatis: nam si tacet, & permittit ablationem sibi fieri, quia non audet præ metu, aut verecundia contradicere, vel quia vult in facto ipso deprehendere furem, adhuc est furti reus ita accipiens §. sed §. 8. Inst. de oblig. que ex delict. l. si quis 91. ff. & l. si quis 20. C. h. tit. Si verò tacet, quia serè consentit in rei ablationem, furtum fecisse dici non potest, quippe quod ex ratione sua postulat, ut fiat invito rationabiliter domino. Et hic consensus præsumitur, quando dominus videt rem aliquam sibi auferri, & cum nulla ratio ipsum prohibeat, ne contradicat, non contradicit arg. can. error 3. & can. consentire 5. dist. 83.

o o

Quod

31 Quod discrimen est inter casum quo præsentis, & videnti res aliqua auferatur, & inter casum, quo auferatur res absenti, & ignorantis; nam si absenti, & ignorantis auferatur, in dubio dominus præsumitur invitus *l. qui vas 48. §. quodsi dominus 3. fin. ff. b. tit. ubi dicitur, vetare dominum etiam eum, qui ignorat, hoc est, eum, qui non consentit*; qui enim non consentit, dissentit. *Gloss. ibid. v. ignorat. Sylv. V. furtum n. 2. Azor p. 3. l. 5. c. 11. v. dicitur invito, Gomez. l. 3. var. c. 5. Farin. prax. crim. q. 134. n. 148. Molin. tr. 2. de Just. D. 681. n. 3. Tambur. l. 8. Decal. tr. 2. c. 1. n. 4. Begnudei. V. furtum n. 21. Valens. hic §. 1. n. 3. v. dicitur fraudulosa. Pirhing n. 6. Reiffentuel n. 4.*

32 Et univèrsim semper præsumitur dolus, ubi de contrectatione rei alienæ constat *arg. l. si un. §. C. de Injur. nisi probabiles, talesque causæ concurrant, ut accipiens prædenter hic, & nunc credere possit, dominum non fore rationabiliter invitum, qualis est singularis amicitia, vel familiaritas l. cum creditor 55. ff. de Injur. l. meritò 51. pr. ff. pro Socio. Gomez l. cit. Bachov. ad Treutl. vol. 2. D. 30. Thef. 1. lit. E. Brunnem. §. 7. Inst. de oblig. que ex delict. Ex. 23. n. 2. Haun. tom. 1. de l. & I. tr. 2. n. 272. König hic n. 20. Magnif. P. Schmier p. 3. de Delict. c. 1. n. 4. præsertim si acceptio fiat modo inter homines non infueto, prout solent opifices vicini, quandoque ab officina alterius absentis instrumentum, vel etiam materiam animo restituendi auferentes, aut si creditor rem sibi oppignoratam à debitore amovet, vel focus rem communem; nam in his, & similibus casibus dolus non præsumitur, nisi persona sit aliunde suspecta. Magnif. D. Verlohner de Act. furt. n. 5. Debet autem probari hujusmodi causa, nisi aliunde de ea constet; alioquin soli contrectantis assertioni vix creditur. König l. cit.*

34 Quæritur 6, an furti reus sit, qui furem non indicat? Videtur respondendum affirmativè ex *c. qui cum fure 4. b. tit. cujus in rem hanc clarus est textus, ibi, Ille reus tenetur, qui furti conscius querente possessore, non indicat. Conf. nam talis furi consentit, igitur pari cum eo crimine, & poenâ tenetur §. interdum 11. Inst. de oblig. que ex delict. & arg. c. quantæ 47. de Sent. Excomm.*

35 Sed tenenda est negativa sententia, nisi ex officio publico, adeoque ex Justitia teneatur criminibus, & injurijs obviare: quod constat clarè ex *l. qui vas 48. §. qui furem 1. ff. b. tit. ibi, Qui furem novit, sive indicet eum, sive non indicet, fur non est, cum multum interfit, furem quis celet, an non indicet, qui novit, furti non tenetur; qui celat, hoc ipso tenetur. Neque dispo-*

sitio istius Legis correctæ est per *c. qui cum fure cit.* quia textus iste, ut eum explicat *Abb. in c. cit. n. 3.* intelligendus est de non indicante, & rei furtivæ participæ, vel ut *Barbos. ibid. n. 2.* de non indicante ipsum furtum, seu rem furtivam; hanc enim si non indicet, Actione furti concepti, aut non exhibiti tenetur etiam de Jure Civili §. conceptum 4. Inst. de oblig. que ex delict.

Ex quo patet Responsio ad Argumentum contrarium. *Ad Conf. furi consentire censetur, qui furtum, quod scit, non detegit, non verò is, qui non detegit personam furis; quia hæc, si ejus supplicium grave timeatur, ut S. Aug. can. nequis 14. caus. 22. q. 2. relatus monet, rectius supprimitur, nisi præceptum superioris, aut Charitas proximi, quòd hic rem ablatam aliter obtinere nequeat, ad ejus personam detegendam urgeat.*

Quæritur 7, an furtum committat creditor, debitori auferens, quantum hic ipsi debet? *Certum est furti reum censeri, quando debitum est dubium; quia tunc melior est conditio possidentis, & compensatio occulta juxta omnes illicita est. Quæstio procedit, quando debitum est omnino liquidum, & certum. Affirmant nonnulli apud Haun. tom. 1. de l. & I. tr. 2. n. 273. arg. l. un. C. nequis in sua causa &c.*

Sed dicendum, hujusmodi ablatio nem, & compensationem, si debitis conditionibus instructa sit, non esse furtum. Ita *Navar. Man. c. 17. n. 112. Sylv. V. furtum q. 13. Molin. tr. 2. de l. & I. D. 691. n. 1. Wiestner hic n. 13. Reiffentuel ibid. n. 28. Ratio est quia furtum committitur contrectatione rei alienæ animo lucrificandi, atqui in nostro casu hoc animo res aliena non contrectatur, sed tantum, ut creditor acquirat id, quod sibi est debitum, & se præstet indemnem.*

Ex quo sequitur, casu, quo Episcopus, vel ejus Vicarius publicat Monitorias generales, ut qui res alienas injustè detinent, sub poena Excommunicationis latæ sententiæ illas restituant, vel eos, qui ita detinent, revelent, his Monitorijs non continentur, qui ita sibi occultè compensarunt, nec vi illarum tenentur restituere, quod ex hac causa acceperunt à debitore; quia Excommunicatio solum fertur in injustè detinentes, & in non revelantes eos, qui ita injustè detinent. *Sylv. V. furtum q. 15. n. 19. Molin. tr. 2. cit. D. 692. n. 2. & 3. Barbos. in c. 4. b. tit. n. 4. Pirhing hic n. 12. not. 2.*

Addidi, *Si debitis conditionibus instructa sit.* Requiritur autem DD. 1. ut debitum sit liquidum, ut jam dictum est; nam in dubio melior est conditio possidentis.

40 tis. 2, ut alia ratione sine magno incommodo obtineri non possit *l. extat 13. ff. quod met. caus.* nam si alia ratione, e. g. autoritate Judicis, sine incommodo obtineri potest, compensatio est prohibita, cum prohibitum sit, ut quis in propria sua causa Judex suus sit *l. un. C. ne quis in sua causa &c.*

3, ut fiat in re usu consumptibili, & quantum fieri potest, ejusdem speciei. 4, ut consulatur saluti spirituali ipsius debitoris, significando nihil amplius ab ipso deberi. 6, ut caveatur, ne ab ipso, vel hæredibus debiti compensati solutio fiat. *Navar. Molin. Wiest. l. cit.*

40 Quæritur 8, an pro fure habendus sit detentor rei inventæ? *Certum est* pro tali habendum, quando constat de rei inventæ domino, nisi illam accipiat animo eam huic restituendi *l. falsus 43. §. proinde 8. ff. h. tit.* vel nisi illa à domino sit pro derelicta habita; nam hoc casu etiam qui animo furandi talem rem accepit, licet in foro conscientie furti affectati reus sit, in foro tamen externo furtum non facit, quippe cum furtum non fiat, nisi sit, cui fiat *l. falsus cit. §. quodsi dominus 5.* Et idem dicendum, si probabili ratione ductus putavit esse derelictam *l. cit. §. sed. si 6. Farin. prax. crim. q. 186. n. 64. §. seqq. Molin. tr. 2. de l. §. I. D. 681. n. 4. Pirhing hic n. 8. v. tertio Reiffenstuel ibid. n. 18.*

41 Dubitatur, quando ignoratur dominus rei inventæ. Et ratio dubitandi sumitur ex *l. falsus cit. §. qui alienum 4. ibi, Qui alienum quid jacens lucri faciendi causâ sustulit, furti obstringitur, sive scit, cujus sit, sive ignoravit; nihil enim ad furtum minuendum facit, quod, cujus sit, ignoretur.* *Conf. ex can. siquid 6. caus. 14. q. 5. ubi S. Augustinus, Siquid invenisti, inquit, & non reddidisti, rapuisti; & can. multi 8. q. cit. ubi S. Hieronymus, Multi sine peccato ait, putant esse, si alienum, quod invenerint, teneant, & dicunt, DEUS mihi dedit, cui debeo reddere: discant ergo peccatum hoc esse simile rapine, siquis inventa non reddat: ubi hi duo SS. PP. rerum inventarum detentores Raptoribus æquiparant.*

42 Sed cum communi, quam etiam tenet *Sot. l. 5. de Just. q. 3. art. 3. ad 2. Sã V. thesaurus n. 4. Palao tr. 31. D. un. p. 29. n. 4. Zoel. hic n. 13. Wiestner n. 16.* est distinguendum, an inventor in rei inventæ dominum debito modo, v. g. per præconem, promulgationem ex cathedra, aut schedam in publico loco affixam, juxta qualitatem, & æstimationem rei inventæ inquisiverit, vel non. *Si hoc secundum, inventor reus furti est; quia rem alienam animo lucri faciendi, & invito domino fraudulose contractasse censetur.* *R. P. Schmalzgrueber L. V. T. I.*

Si primum, à furti, atque etiam injustitiæ labe immunis erit, licet eam retineat.

Imò si post dictam, vel similem indagacionem domini sufficienter factam spes nulla appareat de comparituro domino, eam distrahere, & consumere licet inventor potest, prout cum *citt. advertit Reiffenstuel hic n. 20.* quamvis consultius faceret, si eandem expenderet in usûs pios. *Ratio est,* quia si post debitam indagacionem spes comparituri domini non amplius appareat, res dominum non habere amplius, sed derelicta, naturalémque libertatem nacta censetur, atqui res derelictas qui accipit, furti reus non est *l. falsus cit. §. quodsi dominus 5.* & si bona fide easdem distrahit, vel absumit, à restitutione immunis est, quia tales res derelictæ sunt primò occupantis *l. si res 1. & l. seq. ff. pro derelicta, ergo &c.* *Conf. quia nullo Jure naturali, aut positivo probari potest, res ita inventas erogari debere pauperibus, si post diligentem inquisitionem domini comparituri spes nulla appareat.*

Quantum autem tempus requiratur, & quamdiu inventor notitiam domini expectare debeat, item quanta diligentia indagandi sufficiat, aut requiratur, certa Regula tradi non potest, sed arbitrio prudentis juxta circumstantias est judicandum. *Palao l. cit. n. 5. Reiffenstuel n. 23.*

Ad Rationem dubitandi *n. 41. allatam dico, l. cit. intelligendam de casu, quo inventor debito modo in dominum non inquisivit. Similiter explicandi sunt Canones allegati in Conf. dicendum enim, illos loqui tantum de illis, qui vel de dominis indagare nolunt, vel si sciunt dominos rei inventæ, eas ipsis, cum possent, non restitunt: adeoque loquuntur de malæ fidei detentoribus; minime verò de illis, qui cognito domino rem suam restituere parati, de illo indagant, & sic facta sufficienti indagacione, bona fide existimant, eum non amplius compariturum.*

45 Quæritur 9, an furti reus sit rem auferens in necessitate? *Ratio dubitandi sumitur ex c. siquis 3. h. tit. ubi pro fure absolute haberi videtur, ac propterea poenitentia ipsi decernitur.*

Sed distinguendum est, an necessitas illa sit communis tantum, an gravis, an verò extrema. *Si primum, certum est apud omnes, quod in tali necessitate accipiens rem alterius, eo invito, committat furtum; quia talis necessitas non facit res communes, nec tribuit jus in re aliena.*

Si tertium, auferens à furti labe immunis est, Sylv. V. furtum q. 5. Less. l. 2. de I. §. I. c. 12. n. 4. & præcipue n. 67. §. seqq. Laym. l. 3. tr. 3. p. 1. c. 1. n. 1. v. pe vocem, & præcipue n. 7. Tambur. l. 2. Der-cal. tr. 2. c. 1. n. 5. §. c. 6. §. 1. n. 1. Valens,

lenf. hic §. 1. n. 3. v. dictum fuit, Pirhing n. 14. König n. 12. Reiffenstuel n. 24. & sumitur arg. can. discipulos 26. & ibi Gloss. V. fame dist. 5. de Consecr. c. exijt 3. §. nec quidquam de V. S. in 6. & ratio est, quia tali casu res ablata esse aliena definit, cum eam patienti communem necessitas faciat. Imò potest quis tunc etiam alias res, quam comestibilia, quando hæc non reperiuntur, accipere, & ijs venditis, comparare sibi panem, & cibaria; quia in c. si quis cit. fit mentio de cibarijs, veste, & pecore solum exempli causâ, exempla autem non restringunt Regulam, & paria sunt, quòd quis rapiat panem, vel pecuniam ad emendum panem. Barbof. in c. cit. n. 4.

47 *Neque obstat*, etsi dominus illius rei invitus sit; quia irrationabiliter invitus est, cum auferre nequeat, quod natura tribuit. Excipitur autem, si in tali necessitate etiam versaretur dominus; quia in pari periculo, & necessitate melior est conditio possidentis arg. Reg. cum par 154. ff. & Reg. in pari 65. in 6. Unde in eo casu non esset licitum auferre similem patienti necessitatem. Sylv. q. 5. cit. dist. 3. fin. Less. n. 70. Laym. n. 7. Tambur. §. 1. cit. n. 3. Begnudell. V. furtum n. 5. Pirhing n. 16. Reiffenstuel n. 25.

48 *Dubium est de secundo distinctionis n. 45. allatæ membro*, nempe si quis labore necessitate gravi: & in hac necessitate non posse aliquid ad eam sublevandam accipi domino invito, videtur probari ex Decreto Innocentij XI. in quo damnat & prohibet Propositionem his verbis conceptam: *Permissum est furari non solum in extrema, sed etiam in gravi necessitate.* Sed distinguendum videtur inter necessitatem gravem, quæ est quasi extrema, cujusmodi est periculum proximum subeundi jacturam valde gravem honorum, quæ natura voluit omnibus hominibus esse communia, ut sanitatis, libertatis, famæ per positivam gravem infamiam; & inter necessitatem non quasi extremam, sed minus gravem, & ferè communem, quæ est circa bona alia, ut sunt status dignitatis, officia, opulentia, & similia, quæ natura non voluit esse communia, & æqualia omnibus.

46 *Pro primi generis, seu quasi extrema necessitate depellenda licitum est rem alienam accipere*, si aliter gravi illi necessitati succurri non possit, Less. l. 2. de l. §. l. c. 12. n. 71. §. 72. cum communi: cui sententiæ satis clarè assentitur Doct. Angel. 2. 2. q. 66. art. 7. in Corp. his verbis: *Si tamen aded sit evidens, & urgens necessitas, ut manifestum sit, instanti necessitati de rebus occurrentibus esse subveniendum, puta, cum imminet persone periculum, & aliter subveniri non potest, tunc licitè potest aliquis de rebus alienis sue*

necessitati subvenire, sive manifestè, sive occultè sublatis, nec hoc propriè habet rationem furti, vel rapinæ. Hæc discretè S. Thomas. Ratio est, quia hæc licentia, & concessio est benignitati Authoris naturæ magis congrua, & toti humano generi ante omnem casum eventualem optabilior, & melior, ut aded in illam omnes homines censeantur per pactum implicitum consensisse.

Contra non licet rem alienam accipere in necessitate secundi generis, seu quasi communi; quia bona, circa quæ versatur, talia non sunt, ut æstimari meritò natura possit illa velle uni conservare, ac protegere per gravem jacturam alterius: consilium præsumendum non est, quòd in tali necessitate aut DEUS tanquam naturæ Authoris, aut homines communi consensu dederint licentiam rem alienam pro illa tollenda accipiendi. Sylv. v. furtum q. 5. Azor p. 2. l. 12. c. 8. q. 8. Farin. prax. crim. q. 174. n. 69. Laym. l. 2. tr. 3. p. 1. c. 1. n. 8. Illung tr. 4. D. 3. n. 132. & alij cum S. Thom. 2. 2. q. 66. art. 7. ad 1.

Neque obstat Decretum Pontificium n. 42. allegatum; quia ut Carden. Cris. Theol. Dissert. 33. c. 1. art. 3. notat, & tanquam certum supponit, sub ea damnatione non comprehenditur sententia, quæ docet licitum esse in necessitate evidenter urgenti, & quasi extrema auferre necessaria ad talem necessitatem depellendam, quippe quæ, ut ostensum est, clarè est ipsius S. Thomæ, cujus doctrinam utique Sedes Apostolica damnare non voluit: sed Decretum hoc intelligendum est loqui tantum de necessitate minus gravi, aut ferè communi, in qua aliena surripere est verè, & propriè furtum; ut prout sententia asserens licentiam hoc casu rem alienam surripiendi meritò damnetur, quippe cum furtum intrinsecè, & in omni casu inhonestum, atque illicitum sit.

Quæritur 10. an furti objectum constituat liber homo? Diversæ DD. sententiæ sunt. Aliqui cum Gletle Jurispr. terrib. tom. 1. p. 2. c. 1. §. 5. n. 11. distinguunt; nam juxta istos, si liber homo spectetur secundum se tantum, cum assumptionem non recipiat; non constituit objectum furti. Si autem consideretur, quatenus patriæ potestati adhuc subiectus est, constituit furti objectum; quia jus patriæ potestatis, quod assumptionem non refugit, intervertitur.

At Gonzal. ad c. 1. b. tit. n. 7. ad 51 mittit, quòd liber homo, etiam secundum se consideratus, objectum furti constituat, per textum c. cit. & rationem, quòd furtum etiam in rebus Sacris, quæ sunt extra commercium, admittatur.